

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/137/2022
Identifikačné číslo spisu:	1713210523
Dátum vydania rozhodnutia:	25.07.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1713210523.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Z. M., narodenej XX. T. XXXX, Y., Y. X, 2/ W. V. M., narodeného XX. F. XXXX, Y., Y. X, 3/ V. M., narodenej XX. M. XXXX, Y., Y. X, 4/ W.. R.. V. M., narodeného XX. I. XXXX, Y., Y. X, všetkých zastúpených advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Pezinok, Malacká 2/B, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody a o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5C/194/2013, o dovolaní žalobcov 1/ až 4/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 02. februára 2022 sp. zn. 2Co/17/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ až 4/ nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 15. marca 2017 č. k. 5C/194/2013-183 zamietol žalobu žalobcov 1/ až 4/, ktorou sa voči žalovanej domáhali nárokov podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobcovia sa bez včasného a vážnymi okolnosťami odôvodneného ospravedlnenia nedostavili na pojednávanie nariadené na deň 7. marca 2017, a to napriek tomu, že predvolanie na pojednávanie mali riadne doručené, vrátane poučenia o následkoch takejto nečinnosti. Vo veci preto na základe návrhu žalovanej rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, nakoľko boli splnené podmienky dané ustanovením § 278 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 02. februára 2022 sp. zn. 2Co/17/2018 odvolanie žalobcov 1/ až 4/ proti prvoinštančnému rozsudku odmietol podľa § 386 písm. c) CSP, pretože smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení poukázal na obsah spisu, podľa ktorého súd prvej

inštalácie v predvolaní na pojednávanie nariadené na deň 15. marca 2017 strany sporu poučil o tom, že v prípade neospravedlnenej neprítomnosti včas a vážnymi okolnosťami je možné za splnenia ostatných zákonných podmienok (návrh protistrany v spore) vo veci rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. Predvolanie na pojednávanie bolo doručené žalobcovi 4/, ktorý podľa plnej moci zo dňa 8. júla 2013 bol zvoleným splnomocneným zástupcom žalobcov 1/ až 3/. Odvolací súd konštatoval, že zo zápisnice z pojednávania zo dňa 15. marca 2017, ale aj z odvolania žalobcov vyplýva, že žalobca 4/ sa bez ospravedlnenia na pojednávanie nedostavil, hoci bol prítomný v budove súdu, pred pojednávacou miestnosťou a mal možnosť nadobudnúť vedomosť o tom, že pojednávanie nezačne presne o 15:00 hodine, na ktorý čas bolo pojednávanie nariadené, ale začne s oneskorením z dôvodu prebiehajúceho predchádzajúceho pojednávania, pričom sa na situáciu so začiatkom pojednávania mohol aj opýtať. Ďalej uviedol, že pojednávanie v predmetnej veci začalo s oneskorením o 15:14 hodine a pokiaľ termín pojednávania nebol zrušený, predmetná skutková situácia nepredstavovala pre žalobcu 4/ okolnosť, ktorá by mu znemožňovala účasť na pojednávaní. Poznamenal, že omeškanie pri začatí pojednávania konzumuje čas z pojednávania určeného súdom na prejednanie žaloby, ktorého je riadne predvolaná strana sporu povinná sa zúčastniť. S ohľadom na to, že žalovaná na pojednávaní vzhľadom na neospravedlnenú neprítomnosť žalobcov súdu prvej inštalácie navrhla, aby vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, odvolací súd dospel k záveru, že v danej veci boli splnené všetky zákonné podmienky pre rozhodnutie sporu rozsudkom pre zmeškanie žalobcov. Na vecnú správnosť rozhodnutia pritom nemal vplyv postup súdu prvej inštalácie, keď v čase predchádzajúcom pojednávaniu dňa 15. marca 2017 opätovne doručoval vyjadrenie žalovanej k žalobe zo dňa 29. októbra 2014, s čím zopakoval aj výzvu na podanie repliky. Poukázal na to, že žalobcovi 4/ bolo predmetné vyjadrenie žalovanej doručené už dňa 24. novembra 2014, s účinkami aj pre žalobcov 1/ až 3/, pretože bol ich splnomocneným zástupcom, čím podľa jeho názoru súd prvej inštalácie vytvoril pre žalobcov podmienky pre realizáciu ich procesných práv oboznámiť sa so stanoviskom žalovanej k veci a účinne sa brániť proti jeho námietkam. Na dôkazok odvolací súd konštatoval, že odôvodnenie prvoinštalného rozsudku spĺňa náležitosti rozsudku pre zmeškanie vyplývajúce z ustanovenia § 279 CSP s ohľadom na to, že ide o formu skráteného rozhodnutia. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ až 4/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktoré odôvodnili poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

3.1. Namietali, že rozhodnutia nižších súdov sú arbitrárne, nepresvedčivo a neracionálne odôvodnené. Ďalej uviedli, že neboli splnené podmienky na rozhodnutie kontumačným rozsudkom podľa § 278 CSP, keďže konajúci sudca svojvoľne neotvoril pojednávanie v súlade s predvolaním. Dovolatelia poukázali na to, že súd prvej inštalácie si voči žalobcom 2/ a 3/ nesplnil informačnú povinnosť podľa čl. 4 a § 116 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), osobitnú poučovaciu povinnosť a rovnako bolo porušené ich právo vyjadriť svoj názor podľa § 38 CMP a byť vypočutý súdom. V tejto súvislosti tiež namietali porušenie práva rovnosti a práva nebyť diskriminovaný. Vo vzťahu k žalobkyni 3/ osobitne uviedli, že v čase odvolacieho konania nadobudla plnoletosť a bolo povinnosťou odvolacieho súdu ju dôsledne poučiť o jej procesných právach a povinnostiach.

3.2. Vzhľadom na uvedené navrhli, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutia nižších súdov zrušil a vec vrátil súdu prvej inštalácie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému

rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolatelia vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali (i) nesplnenie podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 CSP, (ii) arbitrálne, nepresvedčivé a neracionálne odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, (iii) porušenie rovnosti strán a ich diskrimináciu a (iv) porušenie čl. 4, § 38 a § 116 CMP.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 a tiež v rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013 konštatoval, že o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konať pred súdom ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné

predpoklady pre taký postup neboli dané. Aj v zmysle súčasnej rozhodovacej praxe najvyššieho súd (2Cdo/195/2018, 3Cdo/34/2017, 5Cdo/65/2018, 7Cdo/101/2018, 8Cdo/7/2018) dochádza k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP postupom súdu, ktorý sa bez splnenia procesných predpokladov odmietne zaoberať meritom veci (napríklad konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie).

13. Dovolatelia v dovolaní namietali, že v danom prípade neboli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 CSP.

14. Podľa § 278 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

15. Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“, a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstať, musí vyvíjať iniciatívu vo forme svojej procesnej obrany [porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1001; (ďalej len „Komentár“)].

15.1. Žalobca je subjekt obzvlášť dotovaný tzv. procesnou diligenciou, teda zodpovednosťou za priebeh sporu. Z povahy veci bude možné rozsudok pre zmeškanie žalobcu vydať iba na nariadenom pojednávaní, a iba na návrh žalovaného. V kontradiktórnom konaní je procesná zodpovednosť za vedenie sporu na sporových stranách. Ak teda žalobca nerešpektuje súdom uložené povinnosti (v tomto prípade ide o povinnosť zúčastniť sa na nariadenom pojednávaní), zodpovedá tomu i forma rozhodnutia (porovnaj Komentár str. 1008).

15.2. Rozsudkom pre zmeškanie môže súd rozhodnúť na ktoromkoľvek nariadenom pojednávaní, ak sú súčasne splnené všetky podmienky. Vážnosť okolností, ktorými žalobca ospravedľňuje svoju neprítomnosť na pojednávaní, musí posúdiť súd. Sú to okolnosti takej intenzity a závažnosti, ktoré znemožňujú žalobcovi účasť na pojednávaní z objektívnych dôvodov (choroba, úraz, úmrtie v rodine). Vážnosť okolností je však vždy na posúdení a voľnej úvahe súdu (porovnaj Komentár str. 1008). Dovolací súd zdôrazňuje, že sporové strany majú normovanú procesnú povinnosť spolupôsobiť pri rýchlom a efektívnom rozhodnutí civilného sporu.

16. Po preskúmaní veci dovolací súd konštatuje, že formálne zákonné predpoklady na vydanie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 278 CSP v spojení s § 356 písm. b) CSP splnené boli: (i) žalobcovia sa domáhali voči žalovanej zaplattenia peňažných súm z titulu náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z., a teda išlo o žalobu o splnenie povinnosti [§ 137 písm. a) CSP]; (ii) žalobcovia (žalobcovia 1/ až 3/ prostredníctvom svojho zástupcu žalobcu 4/) boli riadne a včas predvolaní na pojednávanie na deň 15. marca 2017 o 15.00 hod. s uvedením adresy súdu aj miestnosti, kde sa bude pojednávať (č. l. 162 spisu). Predvolanie, v ktorom žalobcu 4/ súd prvej inštancie poučil o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie (§ 278 CSP) mu bolo doručené 7. marca 2017 (doručenka na č. l. 160 spisu); (iii) žalobca 4/ sa podľa obsahu zápisnice nedostavil na pojednávanie vo veci (č. l. 169 spisu); (iv) žalobca 4/ svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami; (v) žalovaná navrhla na pojednávaní dňa 15. marca 2017 žalobu rozsudkom pre zmeškanie zamietnuť.

17. Z uvedeného vyplýva, že nižšie súdy konštatovali správne, že zákonné predpoklady na vydanie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 278 CSP splnené boli. Z obsahu preskúmaných rozhodnutí nevyplýva taká aplikácia ustanovenia § 278 CSP [v spojení s § 356 písm. b) CSP], ktorá by bola

popretím jeho podstaty a zmyslu, či zásad, na ktorých stojí posudzovanie splnenia predpokladov pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie. Skutočnosť, že žalobcovia sa s názorom súdov nestotožnili, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí.

18. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad ani pre záver, že nižšie súdy svoje rozhodnutia odôvodnili spôsobom, ktorým by založili procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18.1. Súd prvej inštancie riadne zdôvodnil splnenie dôvodov podľa § 278 CSP, v dôsledku čoho na návrh žalovanej rozhodol tak, že rozsudkom pre zmeškanie žalobcov žalobu v celom rozsahu zamietol, pričom meritórne sa žalobou uplatnenými procesnými nárokmi vôbec nezaoberal. V odôvodnení poukázal na to, že nariadil pojednávanie na 15. marca 2017, na ktoré písomne predvolal žalovanú, splnomocneného zástupcu žalobcov 1/ až 3/ a žalobcu 4/. Uviedol, že v predvolaní strany a ich zástupcov okrem iného poučil o tom, že ak sa predvolaný na pojednávanie nedostaví a svoju neprítomnosť včas neospravedlní vážnymi okolnosťami, na návrh druhej strany rozhodne o žalobe rozsudkom pre zmeškanie. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca 4/, ktorý je zároveň splnomocneným zástupcom žalobcov 1/ až 3/, hoci mal predvolanie na pojednávanie doručené dňa 7. marca 2017, sa na pojednávanie konané dňa 15. marca 2017 nedostavil a svoju neprítomnosť včas neospravedlnil vážnymi okolnosťami, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania. Napokon mal za splnenú aj poslednú podmienku pre vydanie rozsudku pre zmeškania, keď dodal, že poverený zamestnanec žalovanej na pojednávaní konanom dňa 15. marca 2017 navrhol, aby súd rozhodol o žalobe podľa § 278 CSP. Podľa názoru dovolacieho súdu sa tým súd prvej inštancie dostatočne vysporiadal s nárokmi kladenými na zdôvodnenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu a jeho rozhodnutie spĺňa zákonné náležitosti uvedené v ustanovení § 279 CSP. Nakoľko súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, nemal dôvod vyjadrovať sa a odôvodňovať prípadné ďalšie argumentácie žalobcov z priebehu konania, keďže títo svojim vlastným zavinením a bez ospravedlnenia sa na predmetné pojednávanie nedostavili.

18.2. Aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo s rozhodujúcimi skutočnosťami a podstatnými odvolacími námietkami. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v písomnom odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odvolací súd rovnako dospel k záveru, že v danej veci boli splnené všetky zákonné podmienky pre rozhodnutie sporu rozsudkom pre zmeškanie žalobcov a rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne. Nad rámec dôvodov uvedených v prvoinštančnom rozhodnutí poukázal na obsah spisu, z ktorého vyplýva, že žalobca 4/ sa bez ospravedlnenia na pojednávanie nedostavil, hoci bol prítomný v budove súdu pred pojednávacou miestnosťou a mal možnosť nadobudnúť vedomosť o tom, že pojednávanie nezačne presne o 15:00 hodine, na ktorý čas bolo pojednávanie nariadené, ale začne s oneskorením z dôvodu prebiehajúceho predchádzajúceho pojednávania. Pojednávanie v predmetnej veci začalo s oneskorením o 15:14 hodine a pokiaľ termín pojednávania nebol zrušený, predmetná skutková situácia nepredstavovala pre žalobcu 4/ okolnosť, ktorá by mu znemožňovala účasť na pojednávaní. Odvolací súd zároveň vysvetlil, že omeškanie pri začatí pojednávania konzumuje čas z pojednávania určeného súdom na prejednanie žaloby, ktorého je riadne predvolaná strana sporu povinná sa zúčastniť. Vo vzťahu k ďalším odvolacím námietkam súd uviedol, že na vecnú správnosť prvoinštančného rozhodnutia nemal vplyv postup súdu prvej inštancie, keď v čase predchádzajúcom pojednávaní dňa 15. marca 2017 opätovne doručoval vyjadrenie žalovaného k žalobe zo dňa 29. októbra 2014, s čím zopakoval aj výzvu na podanie repliky. Poukázal na to, že žalobcovi 4/ (ako splnomocnenému zástupcovi žalobcov 1/ až 3/) bolo predmetné vyjadrenie žalovaného doručené už dňa 24. novembra 2014. Odvolací súd napokon s poukazom na povahu rozsudku pre zmeškanie ako formu skráteného rozhodnutia konštatoval, že odôvodnenie prvoinštančného rozsudku spĺňa náležitosti odôvodnenia rozsudku pre zmeškanie vyplývajúce z ustanovenia § 279 CSP. Z uvedeného je celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP.

18.3. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobcovia 1/ až 4/ sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnili a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolatelia so závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nesúhlasia a nestotožňujú sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

20. Z viacerých vyjadrení dovolateľov vyplýva, že namietajú v danom prípade porušenie rovnosti strán a diskrimináciu v konaní. K tomu dovolací súd uvádza, že strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu (článok 6 CSP). Rovnosť pred súdom je len výrazom rovnosti strán civilného sporového konania. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie oboch procesných strán pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorémukoľvek účastníkovi konania. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje civilný súd (m. m. PL. ÚS 43/95). O tom, ako v tom ktorom prípade prebiehalo civilné sporové konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu (pozri napr. 3Cdo/321/2015, 3Cdo/888/2015, 3Cdo/156/2016, 3Cdo/90/2017). V danom prípade dovolací súd musí konštatovať, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán. V tejto súvislosti je potrebné osobitne poukázať na generálne splnomocnenie z 8. júla 2013 doručené súdu prvej inštancie (č. l. 17 spisu), ktorým žalobcovia 1/ až 3/ zvolili za svojho zástupcu v konaní žalobcu 4/. V prípade udeleného splnomocnenia pre celé konanie platí, že zástupca je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť strana a súd má v zásade povinnosť doručovať písomnosti len tomuto zástupcovi. Postupujúc v zmysle uvedeného bolo potom stranám sporu (i žalobcom 2/ a 3/ prostredníctvom ich splnomocneného zástupcu žalobcu 4/) poskytnuté rovnaké poučenie

o procesných právach a povinnostiach (č. l. 59, 82, 95, 163 spisu), pričom nielen z komunikácie súdov s procesnými stranami, zo zápisníc o pojednávaniach zo dňa 18. novembra 2014, 18. septembra 2015 a 15. marca 2017 (č. l. 78-79; 98-100; 168-169 spisu), ale tiež z obsahu spisu ako celku vyplýva, že súd prvej inštancie im vytvoril rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k priebehu konania a k vyjadreniam protistrany. Z ničoho nemožno vyvodiť, že by súd narušil procesnú rovnosť strán sporu (že by niektorú z nich „procesne preferoval“).

21. Pokiaľ dovolatelia namietali porušenie čl. 4, § 38 a § 116 CMP vo vzťahu k maloletým žalobcom 2/ a 3/, tak dovolací súd uvádza, že v zmysle § 1 CMP sa ustanovenia Civilného mimosporového poriadku aplikujú len na konania ustanovené v tomto zákone. Nie je teda prípustné subsidiárne aplikovať ustanovenia tohto zákona na sporové konanie (alebo konanie v správnom súdnictve či konanie upravené v iných právnych predpisoch), o ktoré ide v prejednávanom prípade. Treba zdôrazniť, že právna úprava mimosporových konaní ponecháva širší priestor pre ingerenciu štátu a realizáciu verejnej moci pri poskytovaní právnej ochrany, a to z úradnej povinnosti s cieľom ochrany práva účastníkov pri súčasnom presadzovaní verejného záujmu. Pre splnenie tohto cieľa je potrebné uplatňovať aj iné metódy

súdneho konania, ako je tomu v sporovom konaní, súd napríklad môže konať z úradnej povinnosti, uplatňuje sa v širšej miere vyšetrovací princíp, princíp oficiality, princíp materiálnej pravdy. Súd je povinný v mimosporovom konaní zisťovať skutočný, čo najúplnejší a najobjektívnejší stav veci, a teda nielen účastníkmi tvrdený stav veci (princíp materiálnej pravdy). Za týmto účelom procesná mimosporová úprava poskytuje súdu dostatok priestoru na to, aby zistil stav veci, v ktorej súvislosti môže a musí zasahovať do dokazovania, čím ovplyvňuje procesné práva a povinnosti účastníkov konania. K tomu mu slúžia aj ustanovenia čl. 4 a § 38 CMP, na ktoré poukazujú dovolatelia a ktoré okrem iného ukladajú súdu povinnosť prihliadnuť na názor maloletého v rámci zisťovania skutočného stavu veci za splnenia zákonných podmienok. Vzhľadom na načrtnutú rozdielnosť pováh sporového a mimosporového konania a s tým spojenú diferenciáciu procesnoprávných úprav považuje dovolací súd predmetné námietky dovolateľov o porušení ustanovení CMP v sporovom konaní o náhradu škody za neadekvátne.

21.1. Okrem toho je v danom prípade nevyhnutné prihliadnuť na osobitosť rozhodnutia pre zmeškanie, ktoré je následkom procesnej pasivity niektorej z procesných strán v sporovom konaní. Ako už dovolací súd uviedol, žalobcom bolo poskytnuté poučenie o procesných právach a povinnostiach a sami si svojou pasivitou a tým, že sa bez náležitého ospravedlnenia nedostavili na pojednávania, de facto znemožnili uplatnenie svojich ďalších procesných práv, vrátane možnosti vyjadriť sa k prejednávanej veci. Ak teda žalobcovia nerešpektovali súdom uloženú povinnosť dostaviť sa na nariadené pojednávanie, musia niesť následok vo forme rozsudku pre zmeškanie a straty vplyvu na vedenie svojho sporu.

22. Dovolací súd s poukazom na vyššie uvedené preto dospel k záveru, že procesný postup nižších súdov, ktoré konali v zmysle ustanovení a zásad Civilného sporového poriadku, nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd za daných okolností neporušil kogentné procesné ustanovenia a jeho rozhodnutie sa nevymyká nielen zo zákonného, ale ani z ústavnoprávneho rámca (pozri najmä uznesenie Ústavného súdu SR zo 4. júla 2019 sp. zn. I. ÚS 233/2019), pričom odvolací súd neporušil vo vzťahu k dovolateľom zaručené procesné práva spojené so súdnou ochranou práva. Uvedeným postupom preto nedošlo k založeniu namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP.

23. Dovolací súd preto dospel k záveru, že žalobcovia 1/ až 4/ neopodstatnene namietajú, že nižšie súdy nesprávnym procesným postupom im znemožnili uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

24. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov 1/ až 4/ odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

25. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.